Hoe ervaren zorgprofessionals de samenwerking binnen de multidisciplinaire palliatieve zorg?

Haio: Vanwijnsberghe Elisabeth , U.A.
Promotor: WENS Johan , U.A.
Praktijkopleider: BERGOETS Marjolijn , Bresseleers Stefaan , JENNEN Cindy , MERTENS Tom

Context: De stijgende levensverwachting in België leidt tot een toenemende vraag naar palliatieve zorg. Dit heeft tot gevolg dat huisartsen, die een centrale rol spelen binnen de palliatieve zorg, steeds vaker in aanraking komen met dit specifieke domein van de geneeskunde. Kwaliteitsvolle palliatieve zorg vereist een sterke multidisciplinaire samenwerking binnen de eerste lijn. Helaas verloopt die in de praktijk niet altijd optimaal, wat negatieve gevolgen kan hebben voor patiënten, zorgverleners en mantelzorgers. Een extra uitdaging die zich bovendien stelt, is dat de organisatie van de palliatieve zorg in Vlaanderen zich in een hervormingsfase bevindt richting een meer geïntegreerde en persoonsgerichte aanpak, waarbij multidisciplinaire begeleidingsequipes een meer ondersteunende en coördinerende rol zullen opnemen en verwacht wordt dat de expertise onder eerstelijnshulpverleners groeit. Dit maakt inzicht in de samenwerking binnen deze context extra relevant. Deze masterproef heeft als doel een gestructureerd overzicht te bieden van bevorderende en belemmerende factoren voor samenwerking binnen de eerstelijns palliatieve zorg in België, en op basis daarvan suggesties te formuleren om deze samenwerking en de kwaliteit van de zorg te verbeteren.

Onderzoeksvraag: Hoe ervaren zorgprofessionals de samenwerking binnen de multidisciplinaire palliatieve zorg?

Methode: In deze studie werd een kwalitatief, monocentrisch en niet-commercieel onderzoeksopzet gehanteerd om inzicht te verkrijgen in de ervaringen rond samenwerking binnen de eerstelijns palliatieve zorg. Voor het samenstellen van de onderzoekspopulatie werd gebruikgemaakt van purposive sampling. Huisartsen met ?5 jaar ervaring, verpleegkundigen en artsen van multidisciplinaire begeleidingsequipes, en thuis- en woonzorgcentrumverpleegkundigen uit drie regio’s werden geïncludeerd in de studie. Participanten werden hiervoor gecontacteerd via e-mail, telefoon en via fysieke benadering. Op semigestructureerde wijze werden data verzameld via zes groepsinterviews en twee individuele interviews, die plaatsvonden tussen augustus en november 2025. Er werd gestreefd naar datasaturatie. De interviews werden geaudio-en videotaped, ad verbatim getranscribeerd en geanalyseerd via reflectieve thematische analyse, gebruikmakend van NVivo 15. De analyse gebeurde via een gecombineerde inductieve en deductieve manier en resulteerde in overkoepelende thema’s. Alle gegevens werden vertrouwelijk en gepseudonimiseerd verwerkt conform de geldende GDPR-wetgeving.

Resultaten: In dit onderzoek werd getracht een antwoord te bieden op de vraag welke factoren de samenwerking binnen de palliatieve zorg bevorderen of belemmeren, en hoe deze samenwerking in de toekomst kan worden verbeterd. Bevorderende factoren zijn een sterke teamcohesie, goede communicatie, ondersteunende persoonlijke factoren, degelijke medisch kennis en vaardigheden, en een gewaarborgde continuïteit van zorg. Daartegenover staan belemmeringen zoals zwakke teamcohesie, gebrekkige communicatie, hinderende persoonlijke factoren, problemen binnen het medisch luik, onderbroken continuïteit van zorg en beperkende beleids- en overheidsfactoren. Om de samenwerking te versterken, is het belangrijk in te zetten op een vlot zorgverloop, het versterken van de teamcohesie, het aanpakken van persoonlijke factoren, het waarborgen van voldoende kennis en expertise en het doorvoeren van gerichte beleidsaanpassingen.

Conclusie: Deze studie toont aan dat multidisciplinaire samenwerking binnen de eerstelijns palliatieve zorg wordt beïnvloed door een samenspel van factoren. De bevindingen sluiten grotendeels aan bij bestaande literatuur, maar bieden bijkomende nuance door de focus op concrete ervaringen van diverse zorgverleners, inclusief multidisciplinaire begeleidingsequipes, binnen de Vlaamse context in hervorming. Hoewel geen datasaturatie werd bereikt, kwamen er wel verschillende waardevolle thema's naar voren. Ondanks het feit dat deze resultaten door hun kwalitatieve aard niet veralgemeend mogen worden, kunnen ze wel dienen als inspiratiebron voor eventuele opleidingen en grootschaliger kwantitatief onderzoek, ter ondersteuning van de beleidsvorming.